

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Veroniky Juříčkové a soudců JUDr. Tomáše Langáška a JUDr. Filipa Dienstbiera v právní věci žalobce: **J. P.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Věznice Horní Slavkov**, sídlem Hasičská 785, Horní Slavkov, týkající se žaloby proti rozhodnutí speciálního pedagoga žalované ze dne 15. 7. 2021, č. j. VS-112835/ČJ-2021-800832-KŘO-T, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 9. 2021, č. j. 77 A 118/2021 - 17,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobou podanou u Krajského soudu v Plzni se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí speciálního pedagoga žalované, kterým byla zamítnuta jeho stížnost proti rozhodnutí ze dne 12. 7. 2021, č. j. VS-112835/ČJ-2021-800832-KŘO-T. Tímto rozhodnutím byl žalobci uložen kázeňský trest – umístění do uzavřeného oddělení na 7 dní. Žalobce současně požádal o přiznání osvobození od soudních poplatků. Uvedl, že je ve výkonu trestu odnětí svobody, nemá tudíž možnost nic platit, nic kopírovat ani množit. K žádosti doložil kopii vyplněného formuláře prohlášení o osobních,

majetkových a výtěžkových poměrech, výpis z konta vězně ke dni 13. 1. 2021 a exekuční příkaz soudního exekutora JUDr. Zdeňka Zítky z Exekutorského úřadu Plzeň-město ze dne 1. 7. 2021, č. j. 108 EX 09744/16 - 334.

[2] Usnesením označeným v záhlaví krajský soud přiznal žalobci osvobození od soudních poplatků v rozsahu 90 %. Poukázal na to, že z dokladů předložených žalobcem vyplývá, že ve výkonu trestu pracuje na pozici pomocného dělníka, za což pobírá odměnu 1 451 Kč. Žalobce nevlastní majetek větší hodnoty, jeho výdaje spočívají v nákladech za výkon trestu odnětí svobody ve výši 1 500 Kč. Ve výpisu z žalobcova osobního účtu ve věznici je uveden zůstatek ve výši 667 Kč. Žalobce přiložil k návrhu také kopii exekučního příkazu k provedení exekuce srážkami ze mzdy ze dne 1. 7. 2021 znějícího na částku 8 565 Kč, ze kterého je zřejmé, že žalobce má dluh vůči Vězeňské službě České republiky, konkrétně Věznici Kynšperk nad Ohří. Krajský soud dospěl k závěru, že žalobci jeho majetková situace skutečně neumožňuje úhradu soudního poplatku v plné výši. Zároveň však uvedl, že přiznání plného osvobození od soudních poplatků je zákonem vyhrazeno pro zcela mimořádné případy, kdy se žalobce objektivně nemůže prostřednictvím zaplacení soudního poplatku spolupodílet na nákladech spojených s vedením soudního řízení. Za situace, kdy žalobce dosahuje alespoň jistého příjmu, má ve výkonu trestu odnětí svobody zajištěno bydlení a stravu a na jeho kontě se nachází byť nízký, ale přece jen zůstatek, krajský soud uzavřel, že se může podílet na povinnosti nést náklady vedeného řízení alespoň symbolicky.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalované

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost, v níž namítal, že ve výkonu trestu odnětí svobody sice pracuje, nicméně jeho výtěžek neodpovídá výtěžku zaměstnance pracujícího v běžném pracovním poměru. Stěžovatel měl za to, že není v jeho možnostech uhradit soudní poplatek za vedené řízení, byť v rozsahu 10 %.

[4] Žalovaná práva vyjádřit se ke kasační stížnosti nevyužila.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Stran naplnění podmínek řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud předně uvádí, že s ohledem na charakter napadeného procesního usnesení krajského soudu netrval na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. Jak uvedl rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS: „*Stěžovatel má povinnost zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě) či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností.*“ Z týchž důvodů netrval Nejvyšší správní soud ani na povinném zastoupení advokátem (tamtéž, bod [29]).

[6] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

pokračování

[7] Podle § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti*“ (pozn.: zvýraznění podtržením doplnil Nejvyšší správní soud).

[8] Z citovaného ustanovení zákona vyplývá, že úplné osvobození od poplatku lze přiznat pouze účastníkovi, který doloží existenci zvlášť závažných důvodů pro tento výjimečný postup soudu. Nejvyšší správní soud se zcela ztotožňuje s východiskem, která krajský soud popsal pod body 5 až 6 napadeného usnesení, že úplné osvobození od soudních poplatků, jehož se stěžovatel v daném případě domáhá, je podle současné právní úpravy (po novelizaci provedené zákonem č. 303/2011 Sb.) institutem zcela výjimečným, přičemž přímo ze zákona vyplývá, že pro ně musejí být dány zvlášť závažné důvody. Z důvodové zprávy k novele soudního řádu správního provedené zákonem č. 303/2011 Sb. vyplývá, že tato změna byla „motivována snahou o to, aby se účastník, který nemá dostatek prostředků na zaplacení soudních poplatků v plné výši, podílel alespoň drobnou částkou, kterou je schopen zaplatit, na nákladech soudního řízení“. Je tudíž žádoucí účastníka řízení osvobodit jen částečně, lze-li po něm spravedlivě požadovat, aby byl jen z určité části poplatkovou povinností splnil (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 - 74, č. 2099/2010 Sb. NSS).

[9] Ze skutečností tvrzených a doložených stěžovatelem vyplývá, že ve výkonu trestu odnětí svobody pracuje na pozici pomocného dělníka, za což pobírá odměnu 1 451 Kč. Nevlastní majetek větší hodnoty. Jeho výdaje spočívají v nákladech za výkon trestu odnětí svobody ve výši 1 500 Kč. Ve výpisu z osobního účtu stěžovatele ve věznici je uveden zůstatek ve výši 667 Kč. Stěžovateli lze přisvědčit, že jeho příjem z výdělečné činnosti není vysoký a neodpovídá výdělkům dosahovaným v běžném pracovním poměru. Krajský soud nicméně zohlednil, že stěžovatel má ve výkonu trestu odnětí svobody zajištěno bydlení a stravu a na jeho osobním kontě se nachází byť nízký, ale kladný zůstatek. Dospěl tedy k závěru, že i v případě, kdy stěžovatel alespoň symbolickou část soudního poplatku zaplatí, nemůže to pro něj znamenat materiální hrozbu, neboť jeho základní potřeby coby vězně jsou zajištěny státem.

[10] Dle Nejvyššího správního soudu krajský soud v projednávaném případě dostal požadavkům na dostatečné odůvodnění napadeného usnesení a nepochybil v závěru, že příjmy stěžovatele sice nejsou vzhledem k jeho nezbytným výdajům a jeho celkové majetkové situaci dostatečné (a proto bylo důvodné stěžovatele osvobodit od soudních poplatků zčásti), avšak zároveň mu zůstatek finančních prostředků dovoluje, aby se alespoň nepatrnou, symbolickou částkou, která v projednávaném případě činí 300 Kč (10 % z částky 3 000 Kč), podílel na „financování“ jím vyvolaného soudního řízení. Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje také na závěry obsažené v rozsudku ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 As 75/2013 - 18, bod [15], týkající se mantinelů soudcovského

uvážení ve věcech osvobození od soudních poplatků: „Je třeba připustit, že v otázkách částečného osvobození od soudních poplatků bude již z povahy věci vždy přítomna jistá míra uvážení toho kterého předsedy senátu. Udrží-li se toto uvážení v zákonných mezích a bude odpovídat skutkovým okolnostem, nemůže být samo užití soudcovského uvážení důvodem pro zrušení přijatého usnesení o osvobození od soudních poplatků Nejvyšším správním soudem.“ V souzeném případě soudcovské uvážení z těchto mantinelů dle Nejvyššího správního soudu nevybočilo.

[11] Závěrem Nejvyšší správní soud doplňuje, že vyvolal-li stěžovatel soudní řízení v důsledku přesvědčení o důvodnosti podané žaloby, bude mu v případě úspěchu ve věci jím zaplacená část soudního poplatku následně žalovanou uhrazena v rámci náhrady nákladů soudního řízení. Podílení se na úhradě soudního poplatku je tedy současně i výrazem víry navrhovatele v úspěšnost jím vyvolaného soudního sporu.

IV. Závěr a náklady řízení

[12] Na základě výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud neshledal kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

[13] O nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce (stěžovatel) neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšné žalované žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení se jí tudíž nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 6. ledna 2022

Mgr. Veronika Juříčková
předsedkyně senátu